

Uključenost odgajatelja u dječju igru

Grabovac, Karla

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:117416>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

UKLJUČENOST ODGAJATELJA U DJEČJU IGRU

KARLA GRABOVAC

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

DIPLOMSKI RAD

UKLJUČENOST ODGAJATELJA U DJEČJU IGRU

Studentica: Karla Grabovac

Mentorica: doc. dr. sc. Ivana Visković

Split, rujan 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. IGRA	2
2.1. DJEČJA IGRA.....	2
2.2. ZAŠTO SE DIJETE IGRA?	4
3. ODGAJATELJ.....	5
3.1. ULOGA ODGAJATELJA	5
3.2. ODGAJATELJ KAO REFLEKSIVNI PRAKTIČAR.....	7
3.3. ODGAJATELJ I PROSTORNO – MATERIJALNO OKRUŽENJE	9
4. ODGAJATELJ U DJEČJOJ IGRI	11
4.1. PROMATRAČ, VODITELJ, POSREDNIK I SUDIONIK	11
5. METODOLOGIJA EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA.....	14
5.1. CILJ I ZADAĆE ISTRAŽIVANJA	14
5.2. UZORAK.....	15
5.3. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA.....	19
5.4. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA.....	19
6. REZULTATI I RASPRAVA.....	20
7. ZAKLJUČAK	26
8. SAŽETAK	27
9. SUMMARY	28
10. LITERATURA.....	29
11. PRILOZI.....	32
11.1. POPIS SLIKA	32
11.2. POPIS TABLICA.....	32
11.3. UPITNIK ULOGA ODGAJATELJA U DJEČJOJ IGRI.....	33

1. UVOD

U dječjem svijetu igra je neizostavna aktivnost. Kroz igru dijete uči, razvija se te zadovoljava svoje potrebe. Igra potiče djetetov cjelokupni razvoj - tjelesni, emocionalni, kognitivni i socijalni. Igrajući se započinje djetetovo prvo učenje, stvaranje te nizanje iskustava. Igram ono spoznaje sebe i okolinu oko sebe.

Osim roditelja važnu ulogu u djetetovom svijetu čini odgajatelj. Uloga odgajatelja sukladno profesionalnim kompetencijama, može biti ključna u cjelokupnom djetetovom razvoju. Odgojno – obrazovni proces kojeg odgajatelj vodi obuhvaća skrb i njegu, odgoj i obrazovanje te zdravstvenu zaštitu djeteta po zakonu od šest mjeseci, u praksi od navršene godine dana do polaska u školu (Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, 2010). Odgajatelj bi trebao imati razvijene profesionalne kompetencije koje mu omogućavaju planiranje, organiziranje, vrjednovanje te uspostavljanje kvalitetnih, dvosmjernih i podržavajućih odnosa s djecom i roditeljima te suradničke kompetencije za razvoj odgojno – obrazovne prakse.

Ovaj rad temelji se na analizi recentne literature i empirijskom istraživanju mišljenja odgajatelja o ulozi odnosno uključenosti odgajatelja u dječju igru. Odgajatelj dječju igru može unaprijediti i poboljšati ako organizira i priprema prostorno – materijalno okruženje, potiče djetetov interes te aktivno promatra i sudjeluje. U radu su prikazani i nalazi empirijskog istraživanja mišljenja odgajatelja. Prikaz istraživanja daje uvid o ponašanjima i stavovima odgajatelja te načinu njihove uključenosti u dječju igru. Nalazi istraživanja triangulirani su s dostupnim relevantnim i recentnim radovima te upućuju na potrebu sustavnoga stručnog usavršavanja odgajatelja i razmjenu iskustava.

2. IGRA

2.1. DJEČJA IGRA

Igra predstavlja jednu od elementarnih potreba i bazičnu aktivnost u kojoj ono provodi većinu svoga vremena (Lazar, 2007). Ona je nezamjenjiva pojava u dječjem svijetu odrastanja. Dijete se u nju uključuje aktivno od rođenja (Duran, 2001). Igra mora biti prilagođena razvojnim karakteristikama djece, lako izvediva, konceptom jednostavna, spontana, zabavna, uzbudljiva, ali što je najvažnije dragocjena za djetetov razvoj (Lazar, 2007).

Igra je primarna, autonomna i spontana aktivnost, koja izvire iz unutrašnje djetetove potrebe i ima dominantnu ulogu u razvoju čovjeka. Kroz igru dijete aktivno uključuje sve svoje mogućnosti i otkriva one igre koje podupiru njegov psihički i tjelesni razvoj (Visković i Sumić Flego, 2013). Dijete raste i razvija se igrajući se. To je ključna aktivnost djetinjstva, kroz koju djeca istražuju i razvijaju socijalne, emocionalne, tjelesne i spoznajne kompetencije (Vasta i suradnici, 1998., prema Visković i Sumić Flego, 2013).

Prema Klarin (2017) igra je svaka pojava koju dijete samo bira, a posljedica je užitka i zadovoljstva. Za vrijeme igre dijete pokazuje sve što zna i to ga ispunjava. Upravo zato igra ima neprocjenjivu odgojnu vrijednost za dijete i njegov cjeloviti razvoj jer potiče pozitivne emocije i razvija psihofizičke potencijale. Za dijete predškolske dobi igra se može povezati s radom te za njega rad postaje igra (Findak, 2007).

Igra je također ogledalo onoga što je djetetu neophodno. U igri dijete uživa, raduje se te se druži s prijateljima. Igra se nadograđuje kako se gradi i mijenja dijete (Klarin, 2017). Igra dovodi do unutarnjeg i vanjskog mijenjana djeteta. Ona ga čini životno subjektivno sadržajno jačim, sposobnijim, društvenijim i razvijenijim. Unaprjeđuje ga u njegovim tjelesnim, spoznajnim, socijalnim i emocionalnim snagama i sposobnostima (Došen Dobud, 2016).

Igra se obilježjima razlikuje od svih ostalih djelatnosti. Slobodna je, spontana, događa se bez ikakve površinske bitnosti. Proistječe iz unutrašnje potrebe, ima svoju logiku koja se razlikuje od logike vanjske realnosti. Njezina je logika u tome što je u njoj realnost uobličena u skladu s dječjim doživljajem (Ivon i Majaron, 2010). Leontjev (1981) igru naziva autoteličnom aktivnošću,

što znači da ima vlastite resurse motivacije, vrši se radi sebe same, usmjerena je više na proces, nego na rezultat. U njoj su sredstva dominantnija od ciljeva (Ivon i Majaron, 2010).

Djeca se ne igraju zato da bi razvijala svoje vještine i kompetencije, međutim igrom postižu upravo to. Ne igraju se ni da bi u igri ostvarila neku stalnu vrijednost. Igraju se kako bi zadovoljila unutrašnju potrebu za aktivnošću (Leontjev, 1981). Dijete u igru korača svojevolumino jer se igrajući osjeća zaštićeno i ugodno pa je rado samo potiče i organizira. Igra je djetetu neprocjenjiva djelatnost zbog samog procesa djelovanja koji može ostvariti i usmjeravati po vlastitoj želji. Dijete uživa u zbivanju igre jer se odvija po njegovu scenariju; ono ga samo kreira, mijenja i prilagođava (Rajić i Petrović-Sočo, 2015).

Igrajući se dijete uči biti neovisno, iskreno, samokontrolirano i podređeno svojim zahtjevima. Dijete povezuje iskustva stečena u igri i na taj način uči. Na temelju stečenog iskustva stvara koncepte, uči razmišljati i pokušava riješiti probleme s kojima se susreće. Igra omogućuje djetetu upoznavanje s vršnjacima, učenje suočavanju s drugim ljudima, stjecanje tolerancije, obzirnosti te osjećaj suradnje (Grm, 2021).

Igra svakom djetetu omogućuje izraziti ono što osjeća: radost, zadovoljstvo, nezadovoljstvo, smijeh, plač, strah, razočaranje, uspjeh, sigurnost, nesigurnost, potrebu za djecom, strepnju. Pomaže svakom djetetu u afirmiranju među drugom djecom, omogućuje mu pokazivanje vlastitih sposobnosti, sklonosti, pozitivne i negativne doživljaje, spretnost, snalažljivost u određenim situacijama i čitav niz drugih obilježja. Obogaćuje, oslobađa, pomaže, povezuje, okupira, otkriva te dijete u igri sazrijeva, razvija se i rasterećuje. Prava igra za djecu je ona koja ima vlastite metasignale, a to je ona kojoj se djeca raduju, smiju, vesele i lica su im ozarena (Peteh, 2018).

2.2. ZAŠTO SE DIJETE IGRA?

Dijete se igra iz različitih razloga. Radoznalo je, istražuje i uči nove stvari te uvježbava različite vještine i kompetencije (Klarin, 2017). Igrom i igrovnim aktivnostima djeca simuliraju stvarnost, a zapravo u tim simulacijama ostvaruju značajan dio svog realnog života (Mahmutović, 2013).

Igra je također i vrijeme kada dijete uči i uvježbava socijalne odnose (Klarin, 2017). Igra djece s drugima (djecom i/ili odraslima) početak je socijalnog učenja i participacije u kulturi zajednice, odnosno postupno prepoznavanje i razumijevanje vrijednosnih orijentacija i društvenih normi, usvajanje ponašanja i rituala te razvoj komunikacije (Visković, 2016).

Djetetu je za igru potrebno vrijeme, kao i mjesto u kući ili izvan kuće. Trebaju mu i igračke koje mogu biti realni objekti ili simboli kojima se dijete koristi tijekom igre (Klarin, 2017). Igračka nije samo sredstvo zadovoljstva nego i ventil za konkretne pojave na koje se nailazi kod predškolskog djeteta (Peteh, 2018).

Igrajući se, dijete otkriva da igra sama po sebi zapravo nema posebno značenje. Ona ima svoje vlastito kretanje i svojevrsne, gotovo nedostižne, zakonitosti. Upravo ta bit igre sama po sebi potiče djetetovu zainteresiranost za nju (Nola, 1980).

Dječja igra ima mnogostruko značenje (Mahmutović, 2018). U igri se dijete samoostvaruje, izražava i potvrđuje, savladava probleme i prorađuje svoje doživljaje, misaono se razvija i emocionalno oslobađa, socijalno sazrijeva i motorički napreduje. Svako dijete raste s igrama, a igre rastu s njim. One su unikatan i učinkovit način prirodnog učenja. Nove igre pojavljuju se svakim danom, a u sebi nose utjecaje suvremenog društva, tehnologije i kulture u kojoj nastaju (Rajić i Petrović-Sočo, 2015).

3. ODGAJATELJ

3.1. ULOGA ODGAJATELJA

Prema Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe (2010), u članku 26, navedeno je kako u dječjem vrtiću neposredne zadaće odgoja i naobrazbe predškolske djece od navršениh šest mjeseci do polaska u osnovnu školu provode odgajatelji. Odgajatelj je stručno osposobljena osoba koja provodi odgojno – obrazovni program rada s djecom predškolske dobi i stručno promišlja odgojno – obrazovni proces u svojoj odgojno – obrazovnoj skupini. On pravodobno planira, programira i vrednuje odgojno – obrazovni rad u dogovorenim razdobljima. Prikuplja, izrađuje i održava sredstva za rad s djecom te vodi brigu o estetskom i funkcionalnom uređenju prostora za izvođenje različitih aktivnosti. Radi na zadovoljenju svakidašnjih potreba djece i njihovih razvojnih zadaća te potiče razvoj svakog djeteta prema njegovim sposobnostima. Vodi dokumentaciju o djeci i radu te zadovoljava stručne zahtjeve u organizaciji i unapređenju odgojno – obrazovnog procesa. Surađuje s roditeljima, stručnjacima i stručnim timom u dječjem vrtiću kao i s ostalim sudionicima u odgoju i naobrazbi djece predškolske dobi u lokalnoj zajednici. Odgovoran je za provedbu programa rada s djecom kao i za opremu i didaktička sredstva kojima se koristi u radu.

S obzirom na to da odgajatelj ima ulogu inicirati dječje učenje i razvoj, važno je naglasiti osobine kompetentnog odgajatelja. Osobine kvalitetnoga i profesionalnog odgajatelja je biti oštrouman promatrač, koji svojim promatranjem i slušanjem otkriva dječje interese, potrebe i sposobnosti. Odgajatelj posjeduje znanja o kontekstu djetetovog rasta i razvoja. Razumije proces kako djeca uče i prihvaća da djeca ne uče na isti način i istim tempom. Razumije da djeca trebaju vrijeme za igru, istraživanje vlastitog znanja i iskustva. Poštuje individualni stil učenja i osmišljava okruženje koje pruža brojne mogućnosti za istraživanje predmetima, idejama i kontinuirano građenje vlastitoga znanja (Vanjak i Karavanić, 2013).

Odgajateljeva temeljna funkcija je pomoći djetetu u njegovim pozitivnim nastojanjima da se izgradi njegova vlastita osobnost, a to postiže izgradnjom međusobnog odnosa s djetetom koji se zasniva na poštovanju i međusobnom uvažavanju različitosti (Lučić, 2007). U svom okruženju on kreira način življenja, ali prilikom kreiranja potiče djecu da biraju kako će živjeti te što će se i

kada raditi. Njegovo ponašanje (ne samo onda kad je u aktivnosti s djecom) predstavlja ili pruža model djeci za njihovo ponašanje. Važno je da se odgajatelj ponaša sukladno onom što govori i što očekuje od djece. Osobna dosljednost je jedna od osnovnih pretpostavki pravog autoriteta odgajatelja (Miljak, 1996). Ako na primjer želi tišinu tijekom obroka onda u tome treba biti ustrajan, ne dopustiti buku nakon nekog razdoblja.

Njegova uloga treba biti orijentirana na organizaciju okoline, izvor materijala i sredstva i izbora aktivnosti koje će poticati djecu na razmišljanje, na rješavanje problema, na stjecanje novih znanja, a ne na direktno poučavanje. Proces učenja nije transmisijski proces tijekom kojeg odgajatelj prenosi, a dijete usvaja znanje jer dijete nije tabula rasa, a odgajatelj prijenosnik. Proces učenja je transakcijski, tj. dijete izgrađuje svoje znanje na osnovi osobne aktivnosti i iskustva uz pomoć i podršku odgajatelja. Odgajatelj zato treba usmjeravati odgojno – obrazovnu praksu prema sutrašnjici dječjeg razvoja, a ne jučerašnjici (Miljak, 1996).

3.2. ODGAJATELJ KAO REFLEKSIVNI PRAKTIČAR

Obrazovanje je središte rada svakoga kvalitetnog odgajatelja koji je istraživač svoje odgojno – obrazovne prakse odnosno reflektivni praktičar. Obrazovanje donosi novi metodološki pristup praksi i temelji se na akcijskim istraživanjima odgojno – obrazovnog rada. Profesionalni razvoj odgajatelja potrebno je usmjeriti prema razvoju njegovih istraživačkih i reflektivnih postignuća, što se postiže sudjelovanjem u akcijskim istraživanjima (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014). Akcijska istraživanja odgojno – obrazovne prakse podrazumijevaju istraživanje, unaprjeđivanje i stalno usavršavanje procesa učenja i proučavanja te pripreme odgajatelja za kvalitetan rad s djecom. Slunjski (2012) navodi odgojno – obrazovnu praksu kao veoma složenu, slojevit, dinamičnu i prevrtljivu te kao takvu jako otpornu za promjene. Kvaliteta odgojno – obrazovne prakse ne događa se kao izravna posljedica donošenja nekoga novog dokumenta, nego kao rezultat izgradnje te kvalitete u samoj praksi, za što je odgajateljima i ustanovama nužno osigurati sustavnu podršku u procesu izgradnje odgojno – obrazovne prakse.

Uloga odgajatelja u životu i odgoju djeteta je velika i upravo zbog toga bi svaki odgajatelj trebao imati profesionalne kompetencije te bi se trebao redovito usavršavati i provoditi uvid u samorefleksiju svog rada (Lončar, 2008). „Reflektivni praktičar stvara, odnosno gradi reflektivnu praksu na osnovi svog razmišljanja o njoj – prije i poslije aktivnosti i djelovanja te tijekom akcije što je karakteristika vrsnog (refleksivnog) praktičara“ (Šagud, 2006: 14). Vrsni reflektivni praktičar također ne smije svoju odgojno – obrazovnu praksu pretvoriti u rutinu kao i njegov rad s djecom i način rješavanja problemskih situacija već je potrebno da se on neprekidno uključuje u proces učenja i upoznavanja neposredne prakse. Minimalno primjenjivanje rutine i pravila, a usmjerenje ka onome što dijete osjeća, misli i planira pomoću individualnih interakcija sa svakim djetetom. U procesu postajanja reflektivnim praktičarom, pojedinac prvo mora usvojiti kvalitetno samovrjednovanje, a nakon toga mu pomaže reflektivni prijatelj. On može uočiti nesrazmjer između onoga što odgajatelj misli da radi i onoga što realizira u praksi (Miljak, 1996). Autorica Slunjski (2006) ističe važnost reflektivnog prijatelja ili prijatelja kritičara, čija je zadaća biti pomagač, drugi par očiju, vanjski promatrač koji upozorava pojedinca na moguća rješenja ili pak

na nešto što bi trebalo mijenjati kako bi doprinio dobrobiti djece i kvaliteti odgojno – obrazovnog procesa.

Mogući vodič kroz samovrjednovanje su pitanja koja pojedinac postavlja sam sebi u svakom trenutku svoga djelovanja, a ta mu pitanja omogućuju sagledavanje čitave situacije (Ljubetić, 2009).

Pitanja koja odgajatelj treba postavljati sebi su (Ljubetić, 2009: 102):

1. Kakav odgojitelj/učitelj (profesionalac, osoba, partner, prijatelj suradnik...) želim biti?
2. Koja je moja (životna, profesionalna) filozofija te moja stajališta i vrijednosti?
3. Koja je moja perspektiva dječjeg vrtića (škole, obitelji, nekog odnosa ...)?
4. Koliko je ona u skladu sa zajedničkom perspektivom vrtića (škole, obitelji, odnosa ...)?
5. Kako smo predstavili, raspravili, usporedili, uskladili naše pojedinačne vizije i suglasili se oko jedne zajedničke koju ćemo svi slijediti?
6. Što (sve) radim da imam (postignem) to što želim?
7. Postižem li to? (Ako ne postižem, što planiram učiniti drugačije?)
8. Koliko me moja ponašanja približavaju ili udaljavaju od kolega (djece, roditelja, ostalih)?
9. Što sam spreman (sve) učiniti (drugačije, bolje) da budem što bliže osobama s kojima sam u odnosu i da ostvarim svoju želju?
10. Kada, kako i (eventualno) uz čiju pomoć planiram učiniti sve što sam odlučio?.

Odgajatelj vrjednujući i mijenjajući sebe, jača sve više, ali i osnažuje svoju praksu, svoje odnose s ostalima koji su mu bliski i s kojima je u stalnoj interakciji. Na taj način unaprjeđuje svoju zajednicu (vrtić) u kojem živi zajedno s djecom i ostalima.

3.3. ODGAJATELJ I PROSTORNO – MATERIJALNO OKRUŽENJE

„Okolina pripremljena za dijete istodobno je znak slobode i odgojno sredstvo.“

Maria Montessori

Moderna znanost i promišljanja u praksi ranog odgoja i obrazovanja upućuje na zaključak da su iskustva i učenje djeteta direktno pod utjecajem neposredne bogato poticajne okoline i bogatstva materijala. Uloga odgajatelja u tom je učenju iznimno važna (Vanjak i Karavanić, 2013). Djeca motiviraju sami sebe za učenje i razumijevanje svijeta oko sebe te svoja znanja ne otimaju od odraslih, nego ih modeliraju na temelju vlasti tog djelovanja i iskustva te pričajući o onome što znaju i razmišljaju s drugom djecom i odraslima. Uloga odgajatelja je pružiti indirektnu podršku procesu učenja i istraživanja djece. Takva podrška zahtijeva, prije svega, stvaranje raskošnoga i inspirativnog prostorno – materijalnog okruženja, a potom i razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja (Vujičić, Bralić i Zuljan, 2016). Oblikovanje prostorno – materijalnog okruženja, tj. planiranje i dekoriranje okruženja za igru i svrhovita ponuda materijala osiguravaju kontekste koji pospješuju dječju igru, interakcije i učenje (Lu SooAi, 2007). Odgajatelj pomaže djetetu da prati svoje ambicije i težnje te bira vlastite aktivnosti tako da stvara okruženje koje je izravno usmjereno na dijete, funkcionalno i oblikovano tako da omogućava slobodu kretanja i izbor materijala. Zadaća odgajatelja je mijenjanje okruženja poticajima sukladno dječjim interesima koji omogućuju djetetu nove spoznaje. Odgajatelj pri tomu promatra djetetove djelatnosti i reakcije i na temelju viđenoga bilježi i planira nove. Djetetovo učenje je prirodan proces u inspirativnom i raskošnom okruženju. Važno je da odgajatelj pruži djeci mogućnost njihova odabira materijala, da mijenja centre aktivnosti unoseći nove elemente. Bogatstvo i promišljenost izbora materijala djecu potiču na otkrivanje i rješavanje problema s kojima se suoče. Raznovrsnost, raznolikost i stalna dostupnost materijala treba promovirati nezavisnost i samostalnost učenja djece, a raskošna ponuda materijala djeci različitih interesa i mogućnosti omogućiti različite izbore (Vanjak i Karavanić, 2013). Također doprinos čini i uredno raspoređen, posložen i stalno dostupan materijal koji omogućuje djetetu planiranje svrhovitih i konstruktivnih aktivnosti i igara, tj. potiče ga da samo organizira svoje misli i odluči što će raditi, koji materijal će koristiti, i na koji način (Curtis i Carter, 2003). Zbog toga bi odgajatelji, prije same ponude izabranog materijala, trebali promisliti o njegovim mogućnostima korištenja, načinima na koji će poticati djecu na igru i koliko su

primjereni njihovim interesima i razvojnim mogućnostima (Ducan i Lockwood, 2009). Povjerenje u djecu i njihove sposobnosti itekako će utjecati na oblikovanje ne samo kvalitetnijeg okruženja za učenje djece nego i na cjelokupan odgojno – obrazovni pristup odgajatelja (Slunjski, 2008). Djetetu je potrebno omogućiti dosta aktivnosti s adekvatnim materijalom da bi se postigao napredak (Miljak, 1996).

4. ODGAJATELJ U DJEČJOJ IGRI

4.1. PROMATRAČ, VODITELJ, POSREDNIK I SUDIONIK

Uloga odgajatelja u dječjoj igri je razna. Ponajviše ovisi o odgajateljevu poimanju vlastite uloge. Ona ovisi također i o sposobnostima samog odgajatelja, o dobi djece, vrsti igre, odgojnoj koncepciji koju prakticira i o specifičnim situacijama (Vanjak i Karavanić, 2013).

Prema Ashiabi (2007) moguće je razlikovati nekoliko funkcija koju odgajatelji kroz igru ostvaruju:

- uloga promatrača
- voditelja i praktičara
- uloga posrednika
- uloga sudionika u igri.

Uloga promatrača vidljiva je u zanimanju odgajatelja za dječju igru te u stvaranju kvalitetnog iskustva kao temelja za djetetovo učenje i razvoj (Ashiabi, 2007). Odgojno – obrazovna praksa odgajatelja bazira se na razumijevanju djece i njihovih aktivnosti, koje se postiže prvenstveno promatranjem djece (Vanjak i Karavanić, 2013). Promatranje vodi do kvalitetnijeg razumijevanja djeteta, planiranja, inicijative i poticanja dječje igre (Klarin, 2017). Pažljivo promatranje djece i razumijevanje logike kojom se vode u rješavanju svojih problema, odgajatelju pomaže u gradnji više razine povjerenja u njihove (stalno rastuće) kompetencije (Slunjski, 2008). Odgajatelj promatra dječju igru zbog ponašanja, radnji i dječjih interakcija tijekom igre. Time dobiva rezime njihovih sposobnosti i vještina, a na temelju toga osmišljava poticaje kako bi se pravilno razvijale kompetencije djece. Odgajatelj također promatranjem uočava zabavne, promišljene i zanimljive situacije u dječjoj igri pomoću kojih planira daljnji rad i poticaje u skladu s njihovim interesima i mogućnostima. Uspjeh odgajatelja ovisi i o njegovim vještinama promatranja u kojima bi trebao uočiti određene vještine i ponašanja kod djece u igri. Ovim načinom odgajatelj bolje razumije djecu i zna ih podržati (Badurina, 2015).

Kao voditelj i praktičar odgajatelj prikuplja i sortira materijal potreban za igru, organizira prostor za igru, osigurava vrijeme te odlučuje koje aktivnosti čine igru (Kontos, 1999). Odgajatelj kao voditelj dječje igre ima potrebu posvetiti se vođenju igrovne aktivnosti, ali nenametljivo. Odgajatelj potiče djecu i pomaže im određivati pravila za igru ili samu radnju. On podsjeća djecu na pravila ponašanja tijekom igre što može biti vrlo korisno i može pridonijeti razvoju igre u organizacijskomu i sadržajnom smislu (Šagud, 2002). Kao posrednik, odgajatelj ohrabruje djecu u interakciji s različitim materijalima i njihovoj međusobnoj interakciji (Ashiabi, 2007).

Uloga suigrača i aktivno sudjelovanje u igri također je važna za odgajatelja. Njegova uloga sudionika važna je koliko i ideje koje tijekom igre iznosi. Uloga sudionika i promicatelja ideja značajna je za dječji razvoj (Klarin, 2017). Kvaliteta uključivanja odgajatelja u aktivnosti djece upravo je razina na kojoj on potiče njihovu samostalnost (Slunjski, 2008). Uključivanje odraslih u dječju igru može biti izravno ili posredno te vidljivo ili latentno. Na taj način mogu utjecati na izbor igre, intenzitet igre te način i trajanje igranja. Poželjno je kada odrasli suigrači koji potiču igru, samostalnost i samopouzdanje djece, stvaraju sigurno i emocionalno ugodno okruženje, a ne ograničavaju, uvjetuju i kontroliraju. Tako mogu predstaviti kvalitetne modele ponašanja, inicirati nove socijalne situacije i poticati razvoj metakognitivnih sposobnosti (Visković, 2017). Uključenost odgajatelja u aktivnosti djece svakako treba biti takva da ne ugrožava autorstvo djece nad vlastitim aktivnostima. Naime, aktivnosti djece trebale bi i nakon uključivanja odgajatelja ostati aktivnostima djece, unatoč tome što se u njih uključio i odgajatelj. Intervencije odgajatelja koje ugrožavaju autorstvo djece nad njihovim aktivnostima nisu poželjne (Slunjski, 2008). Aktivnosti su uspješne ako je zadovoljen interes djece, a ne odgajatelja. Ne slijedi dijete interese odgajatelja, već odgajatelj slijedi i otkriva interese i potrebe djeteta (Miljak, 1996).

Prisutnost odraslih u dječjoj igri izrazito je važna, ali ona prisutnost koja je nenametljiva i indirektna. Indirektan odnos odraslih tijekom igre omogućuje djetetu učenje kako biti dio zajednice, kako razmjenjivati, dogovarati se, rješavati konflikte i kako se zauzeti za sebe. Vodeći igru dijete ima mogućnost „vježbati“ vještine poput donošenja odluka. Kada igru nadziru odrasli dijete se igra prema njihovim pravilima i za njega igra gubi svoj smisao. Tada ona nema mogućnost biti kreativna, niti vođena uz korištenje i vježbanje socijalnih vještina (Klarin, 2017).

Odgajatelj može poticati igru i entuzijazam tijekom igre. Ako dijete zatraži savjet ili pomoć, odgajatelj može ponuditi pomoć ili sudjelovanje u igri.

Načini na koje odgajatelj može poticati igru (Else, 2014):

- pokazivanjem interesa za dječju igru, pružanjem odobrenja za igru, pokazivanjem entuzijazma
- osiguravanjem fizičke i psihološke sigurnosti
- osiguravanjem raznovrsnosti
- pozornim promatranjem igre, reagiranjem na zahtjeve, prepoznavanje potreba
- autentičnim, podržavajućim odgovaranjem na potrebe djeteta
- poznavanjem zakonitosti razvoja
- spremnošću za preuzimanje rizika, kreativnošću
- razumijevanjem igre koja ne može biti odgođena
- razumijevanjem vrijednosti i dobrobiti dječje igre
- razumijevanjem da vanjsko vrjednovanje može izostati, zadovoljstvo dolazi od djeteta
- posjedovanjem smisla za humor.

Autorica Visković (2017) navodi kako se u igri djece odgajatelji prepoznaju kao kreatori (prostorno – materijalnog okruženja i socijalnih poticaja), organizatori i koordinatori (igre, ali i dogovora s djecom o igri), poticatelji, suigrači i pomagači (samoinicijativno ili na zamolbu djece) i evaluatori dječje igre. Naglašava potrebu za razlikovanjem uključenosti odgajatelja „u tijeku“ igru djece i „izvan tijeka“ igre. Uključivanjem u tijek dječje igre odgajatelj postaje suigrač te kvalitetnim poticajima može omogućiti obogaćivanje i produženje igre. Uključivanjem izvan tijeka igre trebalo bi biti usmjereno na poticanje dogovora, razvoja i obogaćivanje te evaluaciju igre.

Odgajatelj je za vrijeme igre vrlo aktivan, prati igru, usmjerava te procjenjuje način igranja. Ima osmišljenu strategiju igre, njen plan i scenarij. Predlaže koje će se uloge u igri reprezentirati, ali potiče djecu na samostalan izbor uloge, propisuje radnje i njihov redoslijed, organizaciju prostora, način uporabe materijala, pa čak i supstitute. Usmjeren je na pojedinosti, ne dopušta skraćivanje ili izostanak nekih radnji. Njegova aktivnost može biti podjednaka u svim sekvencama igre na početku, u sredini i na kraju (Šagud, 2002).

5. METODOLOGIJA EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA

5.1. CILJ I ZADAĆE ISTRAŽIVANJA

Ovaj rad prikaz je nalaza empirijskoga eksperimentalnog istraživanja mišljenja odgajatelja i pripravnika uključenih u odgojno – obrazovnu praksu o ulozi odgajatelja u dječjoj igri.

Cilj ovog istraživanja je steći uvid u mišljenje odgajatelja i pripravnika o osobnoj ulozi u, tijekom i nakon dječje igre.

Kao zadaće se izdvajaju:

- Ispitati uključenost odgajatelja u dječju igru.
- Ispitati učestalost uključenosti odgajatelja u dječju igru.
- Ispitati način uključenosti u dječju igru.
- Ispitati organiziranost i angažiranost odgajatelja za poboljšanje dječje igre (osiguravanje materijala, pripremanje prostorije...).
- Ispitati odgajateljevu intervenciju u dječjoj igri.
- Ispitati mišljenje ispitanika o važnosti uključenosti u dječju igru.

Temeljem teorijske analize dostupne literature i postavljenih zadaća pretpostavlja se:

H₁: Pretpostavlja se da je samoprocjena ponašanja odgajatelja u dječjoj igri povezana sa životnom dobi odgajatelja.

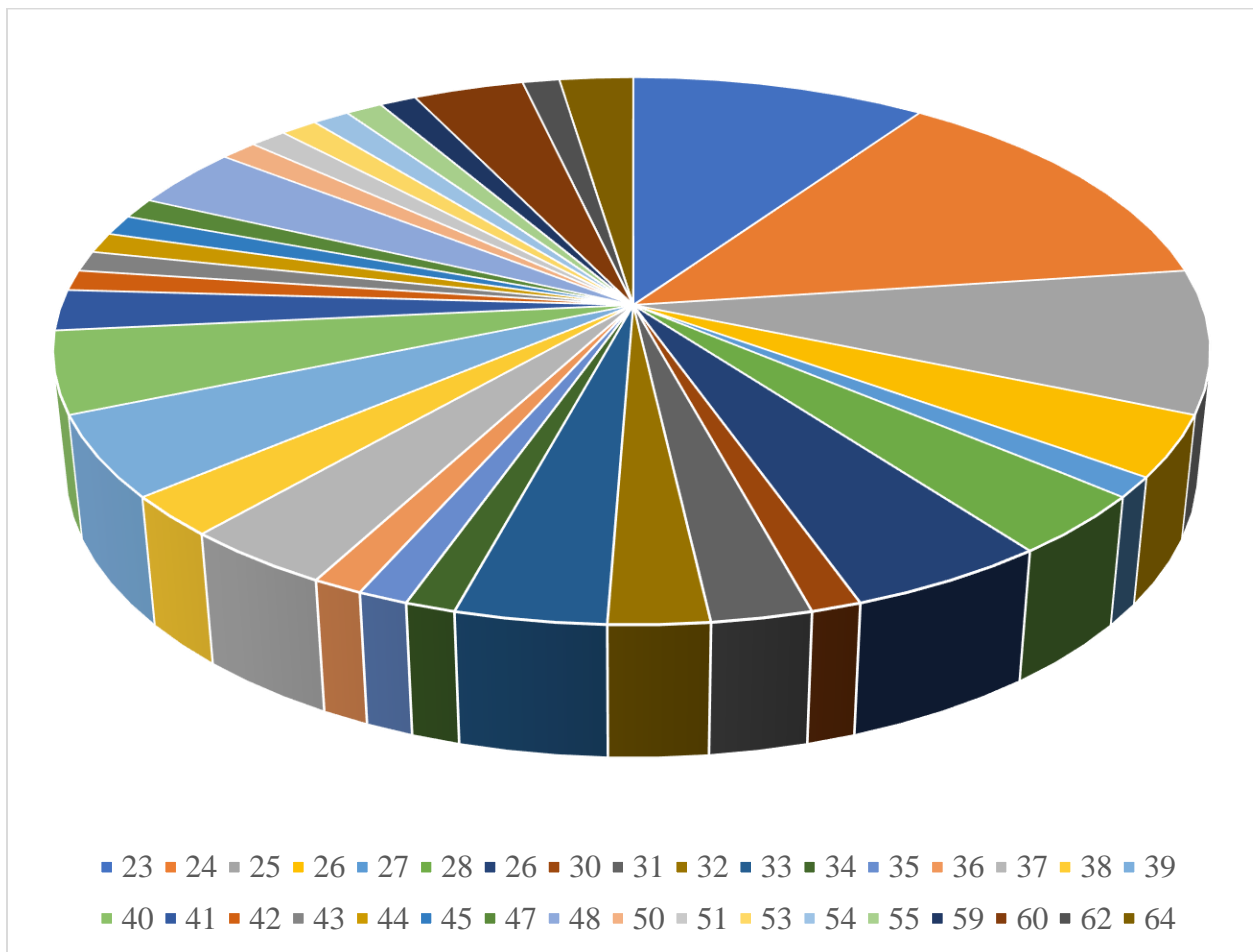
H₂: Pretpostavlja se povezanost procjene važnosti koju odgajatelji pridaju dječjoj igri sa životnom dobi odgajatelja.

H₃: Pretpostavlja se povezanost procjene važnosti koju odgajatelji pridaju dječjoj igri s razinom obrazovanja odgajatelja.

5.2. UZORAK

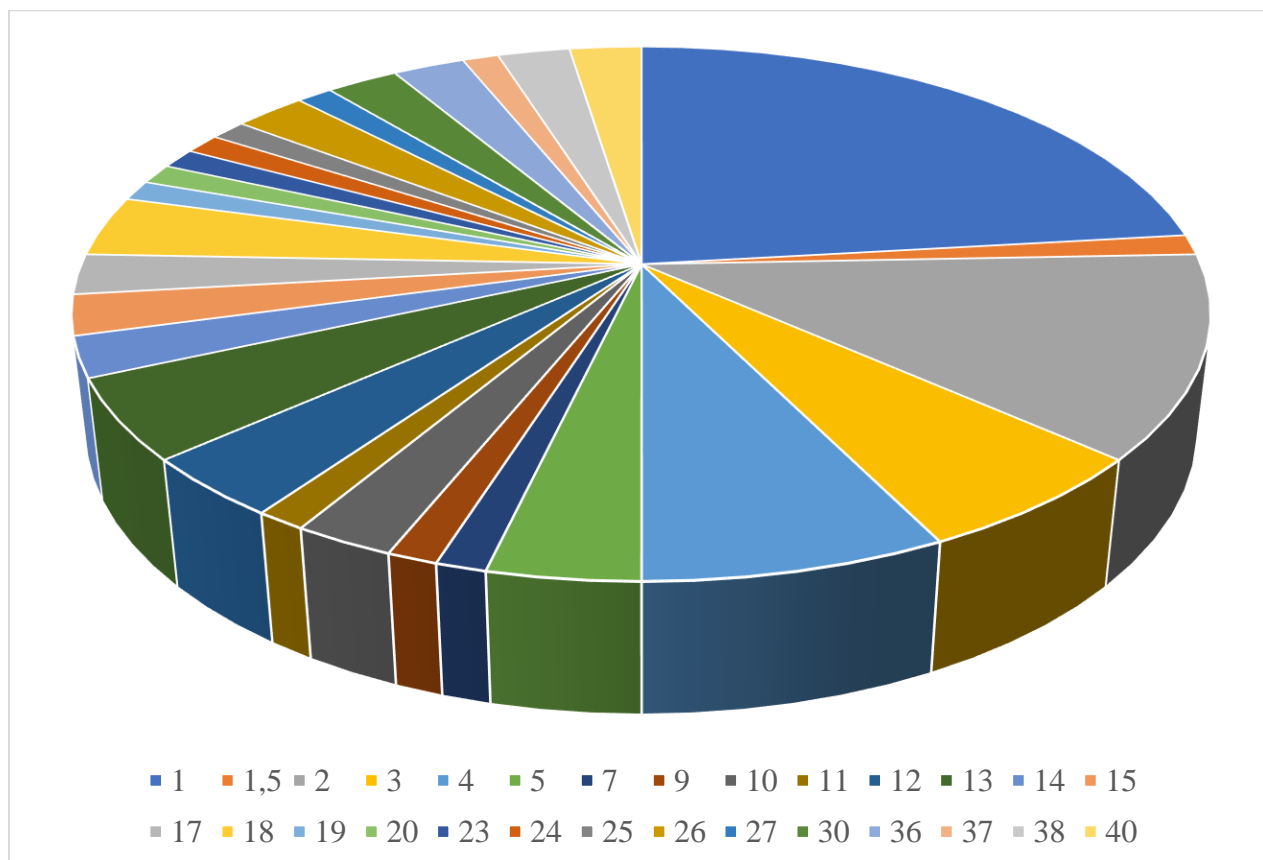
Uzorkom su obuhvaćena 83 ispitanika. Svi sudionici uključeni su aktivno u odgojno – obrazovnu praksu. Ispitanici su iz područja Splita, Kaštela, Trogira, Sinja, Šibenika i Knina. Veći dio uzorka čine ispitanici ženskog spola (N=81), dok ostatak (N=2) čine muškarci. Poduzorak odgajatelja muškog spola je premali pa nije uziman u daljnju obradu. Uzorak je prigodan. Sudjelovanje u istraživanju je bilo dragovoljno, a ispitanicima je zajamčena anonimnost.

Na *Slici 1.* grafički je prikaz prikaz dobne strukture ispitanika. Starost ispitanika kretala se od 23 do 64 godine starosti. Životna dob jednog ispitanika nije poznata. Prosječna dob ispitanika u uzorku je 35,30 godina (SD=11,843) u rasponu od 23 do 64 godine.

Slika 1. Dobna struktura ispitanika

Na *Slici 2.* grafički je prikaz godina radnog staža ispitanika. Prosječni broj godina staža ispitanika u uzorku je 10,77 godina ($SD=11,701$). Godine radnog staža kretale su se u rasponu od 1 do 40 godina.

Slika 2. Godine radnog staž ispitanika

U *Tablici 1.* prikazana je struktura ispitanika u odnosu na središta poslodavaca. Od 83 ispitanika 69 (83,1%) radi u dječjim vrtićima koji se nalaze u gradu, 10 (12,0%) ispitanika radi u dječjim vrtićima koji se nalaze u mjestu te 4 (4,8%) ispitanika radi u dječjim vrtićima u naselju.

Tablica 1. Struktura sudionika istraživanja u odnosu na mjesto dječjeg vrtića

	f	%
grad (više od 7000 stanovnika)	69	83,1
mjesto (od 2000 do 7000 stanovnika)	10	12,0
naselje (do 2000 stanovnika)	4	4,8
Ukupno	83	100,0

U Tablici 2. prikazana je struktura sudionika istraživanja u odnosu na osnivača dječjih vrtića u kojem ispitanici rade. Većina, točnije 68 ispitanika odnosno 81% navodi kao osnivača jedinicu lokalne samouprave, 12 ispitanika odnosno 14,5% navodi fizičku ili pravnu osobu, a samo 3 ispitanika odnosno 3,6% kao osnivača navodi vjersku zajednicu.

Tablica 2. Struktura sudionika istraživanja u odnosu na osnivača dječjeg vrtića

	f	%
jedinica lokalne samouprave	68	81,9
fizička ili pravna osoba	12	14,5
vjerska zajednica	3	3,6
Ukupno	83	100,0

U Tablici 3. prikazana je struktura sudionika istraživanja u odnosu na razinu obrazovanja ispitanika. Studenata diplomskog studija zabilježeno je 42 odnosno 50,6%, prvostupnika (VŠS)

zabilježeno je 21 odnosno 25,3%, magistra struke (VSS) zabilježeno je 19 odnosno 22,9%, a 1 odnosno 1,2% ispitanika je završilo srednjoškolsko obrazovanje(SSS).

Tablica 3. Struktura sudionika istraživanja u odnosu na razinu obrazovanja

	f	%
VŠS ili prvostupnik/ca	21	25,3
Student/ica diplomskog studija	42	50,6
VSS ili mag. struke	19	22,9
SSS	1	1,2
Ukupno	83	100,0

5.3. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno tijekom srpnja 2021. godine putem online upitnika. Sakupljeni podatci obrađeni su primjenom statističkog programa *Statistical Program for Social Scientists 20 (SPSS20)*. Za potrebe opće deskripcije izračunate su mjere centralne tendencije (aritmetička sredina, mod) i mjere raspršenja (standardna devijacija, frekvencije). Korelacija je razmatrana preko Pearsonovog koeficijenta korelacije, a jednosmjerna analiza varijance ANOVA korištena je za ispitivanje moguće razlike procjene u odnosu na razinu obrazovanja.

5.4. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

Za potrebe ovog istraživanja sastavljen je *Upitnik uključenosti odgajatelja u dječju igru*. Upitnik je konstruiran kao ishod istraživanja recentne i relevantne literature o navedenoj temi. Sadržava šest nezavisnih i dvije zavisne varijable koje sadrže 16 čestica. U uvodnom dijelu sudionicima je pojašnjena svrha i namjena istraživanja te im je zajamčena anonimnost.

Upitnik uključenosti odgajatelja u dječju igru sastojao se od 3 dijela:

- Prvi dio odnosi se na sociodemografska obilježja ispitanika – spolna, dobna i obrazovna struktura, središte poslodavca i osnivača dječjeg vrtića u kojem rade.
- Drugi dio upitnika sastojao se od jedne zavisne varijable ukupno sadržavajući 10 čestica. Ispitanici su putem četverostupanjske skale izražavali procjenu osobnih ponašanja pri čemu 1 podrazumijeva *nikad*, 2 *rijetko (1 – 2 puta tjedno)*, 3 *ponekad (2 – 3 puta tjedno)*, a 5 *često (svakodnevno)*.
- Treći dio upitnika sastojao se od jedne zavisne varijable ukupno sadržavajući 5 čestica. Ispitanici su također putem četverostupanjske skale izražavali mišljenje o tvrdnjama pri čemu je 1 podrazumijeva *uopće se ne slažem*, 2 *ne slažem se*, 3 *slažem se*, a 4 *u potpunosti se slažem*.

6. REZULTATI I RASPRAVA

Istražena su ponašanja odgajatelja tijekom dječje igre. Ispitanici su zamoljeni procijeniti svoja ponašanja i uključenost tijekom dječje igre (Tablica4.).

Tablica 4. Procjena ponašanja odgajatelja tijekom dječje igre

	MIN	MAX	M	SD
Aktivno sudjelujem u igri s djecom.	1	4	3,24	0,854
Postavljam pitanja djeci o igri tijekom igre.	1	4	3,35	0,706
Pasivno promatrali djecu tijekom igre.	1	4	2,90	1,007
Pomažem djeci u organiziranju igre.	1	4	2,90	0,821
Potičem samostalnu igru.	1	4	3,66	0,610
Osiguravam materijal za igru.	2	4	3,67	0,497
Organiziram prostor za igru.	2	4	3,51	0,632
Slijedim dječje interese.	2	4	3,78	0,443
Prepuštam djeci da vode igru.	2	4	3,75	0,464
Interveniram u dječju igru samo kada je to neophodno.	2	4	3,48	0,687

Ispitanici su kao najučestaliju (svakodnevnu) aktivnost izdvojili *Slijedim dječje interese* (M= 3,78, SD= 0,443). *Prepuštam djeci da vode igru* također su naznačili kao čestu aktivnost koju provode (M= 3,75, SD=0,464). Svakodnevne aktivnosti za njih su još *Osiguravam materijal za igru* (M= 3,67, SD= 0,497), *Potičem samostalnu igru* (M= 3,66, SD= 0,610) te *Organiziram prostor za igru* (M= 3,51, SD= 0,632). Aktivnost koju rade često, a neki i svakodnevno je *Interveniram u dječju igru samo kada je neophodno* (M= 3,48, SD= 0,687). *Postavljam pitanja djeci tijekom igre* (M= 3,35, SD= 0,706) i *Aktivno sudjelujem u igri s djecom* (M= 3,24, SD= 0,854) su aktivnosti koje ispitanici rade tri do četiri puta tjedno. Kao aktivnost koju rabe ponekad *Pomažem djeci u organiziranju igre* (M= 2,90, SD= 0,821). Aktivnost koju provode najmanje odnosno jedan do dva puta tjedno *Pasivno promatrali djecu tijekom igre* (M= 2,90, SD= 1,007). Aktivnosti koje su poželjne za poboljšanje odgajatelja, njegova rada ali i odgojno-obrazovne prakse ni jedan od sudionika nije označio negativnim odgovorom.

Tablica 5. Mišljenja odgajatelja o osobnoj ulozi dječjoj igri.

	MIN	MAX	M	SD
Važno je osigurati djeci prostor za igru.	2	4	3,29	0,725
Važno je pripremiti djeci bogat izbor materijala za igru.	2	4	3,69	0,492
Poželjno je promatranje dječje igre.	2	4	3,54	0,591
Kada djeca žele aktivno im se priključiti u igru.	2	4	3,63	0,511
Poticanje izbora slobodnih aktivnosti kod djece.	2	4	3,51	0,592

U *Tablici 5.* prikazana su mišljenja ispitanika o osobnoj ulozi odnosno njihovoj uključenosti u dječju igru. Većina se u potpunosti slaže s tvrdnjama o važnosti pripremanja bogatog izbora materijala za djecu ($M= 3,69$, $SD= 0,492$) te o aktivnom uključivanju kada djeca to traže od njih ($M= 3,63$, $SD= 0,511$). Ispitanici se slažu s tvrdnjama o poželjnom promatranju dječje igre ($M= 3,54$, $SD= 0,591$) i poticanju izbora slobodnih aktivnosti kod djece ($M= 3,51$, $SD= 0,592$). S tvrdnjom s kojom se slažu, ali ne toliko koliko sa prije navedenima je važnost osiguravanja prostora djeci za igru ($M= 3,29$, $SD= 0,725$).

Tablica. 6. Povezanost životne dobi odgajatelja i osobnog ponašanja u dječjoj igri

		godine	SKOR	SKOR
		života	ponašanja	važnost
DOB	r	1	-0,269	-0,195
	p		0,014	0,077
	N	83	82	83

Primjenom Pearsonovog koeficijenta korelacije (r) utvrđeno je kako odgajatelji starije životne dobi procjenjuju da manje sudjeluju u dječjoj igri (*Tablica 6.*). Na razini značajnosti od 95% prihvaćamo generalnu hipotezu da je dob ispitanika statistički značajno povezana s procjenom njihova uključivanja u dječju igru. To je moguće tumačiti iskustvom ispitanika. Odgajatelji starije životne dobi temelje svoje procjene na dosadašnjim iskustvima dok odgajatelji mlađe životne dobi još uvijek uče i istražuju. Moguće je pretpostaviti da su odgajatelji starije životne dobi više uključeni „izvan tijeka“ igre i time obogaćuju dječju igru dok su odgajatelji mlađe životne dobi uključeni „u tijek“ igre i time postaju suigrači.

Tablica 7. Povezanost životne dobi odgajatelja s procjenom važnosti koju on pridaje dječjoj igri.

		godineživotu	SKOR ponašanja	SKOR važnost
VAŽNOST	r	- ,195	0,578	1
	p	0,077	0	

Iz Tablice 7. vidljivo je da odgajatelji koji značajnije vrednuju dječju igru više u njoj i sudjeluju. Odnosno možemo zaključiti da se ispitanici slažu sa stručnom literaturom u kojoj se igra navodi kao ključna djelatnost svakog djeteta koja za ono znači sve. Vrednujući igru odgajatelji, u ovom slučaju ispitanici, obogaćuju dječji svijet i pružaju djetetu nove životne spoznaje.

Tablica 8. Razlika procjene pojedinih zavisnih varijabli prema poduzorku

		Σ	df	M	F	p
SKOR ponašanja	Između poduzoraka	13,413	2	6,707	,434	,650
	Unutar poduzoraka	1221,135	79	15,457		
	Ukupno	1234,549	81			
SKOR važnost	Između poduzoraka	7,478	2	3,739	,999	,373
	Unutar poduzoraka	299,389	80	3,742		
	Ukupno	306,867	82			

Procjene nisu povezane sa središtem poslodavca (Tablica 8.) ni sa razinom obrazovanja ispitanika (Tablica 9.).

Tablica 9. Razlika procjene pojedinih zavisnih varijabli prema poduzroku.

		Σ	df	M	F	p
SKOR ponašanja	Između poduzoraka	70,063	3	23,354	1,564	,205
	Unutar poduzoraka	1164,486	78	14,929		
	Ukupno	1234,549	81			
SKOR važnost	Između poduzoraka	7,400	3	2,467	,651	,585
	Unutar poduzoraka	299,467	79	3,791		
	Ukupno	306,867	82			

Sukladno obrađenim podacima rezultati su pokazali da se odgajatelji u različitim oblicima uključuju u dječju igru. Odgajatelji u uzorku procjenjuju da je aktivno uključivanje u igru ($M=3,24$) značajno za dječji razvoj što je sukladno tvrdnjama autorice Klarin (2017). Prema česticama *Slijedim dječje interese te Potičem samostalnu igru* vidljiva je učestalost uključenosti ispitanika u dječju igru što je povezano s tvrdnjom da je kvaliteta uključenosti odgajatelja zapravo razina na kojoj on potiče dječju samostalnost (Slunjski, 2008). Način uključivanja u igru ispitanici su naznačili kao nešto što čine samo onda kada je to potrebno. Upravo su time opravdali navode iz literature koji uključivanje odgajatelja percipiraju kao nenametljivo i indirektno (Klarin, 2017). Česticu koju je većina ispitanika označila kao neizostavnu i svakodnevnu, *Prepuštanje djeci da sami vode igru*, upućuje na obogaćenje i produženje igre odnosno kvalitetno uključivanje odgajatelja u tijek igre (Visković, 2017). *Pasivno promatranje igre* nije zabilježeno kao visoko rangirana čestica u ovom istraživanju. Većina ispitanika dječju igru promatra aktivno odnosno kvalitetno. Kvalitetnim promatranjem odgajatelj si stvara iskustva kao temelj za djetetovo učenje i razvoj (Ashiabi, 2007). Uspjeh odgajatelja ovisi o njegovim vještinama promatranja jer time bolje razumije djecu i uviđa njihove potrebe (Badurina, 2015). Djetetu je za igru potreban materijal,

mjesto i vrijeme. Što se ovim česticama u istraživanju i potvrdilo: *Osiguravam materijal za igru i Organiziram prostor za igru*. Odgajatelj kao kvalitetni voditelj u svojoj odgojno – obrazovnoj praksi prikuplja, organizira i osigurava materijal, prostor i vrijeme potrebno djetetu za njegove aktivnosti (Kontos, 1999). Procjena osobne uloge sudionika istraživanja u dječjoj igri upućuje na važnost samoprocjene odgajatelja. Opravdano je pretpostaviti da bi pitanja za samoprocjenu koja navodi autorica Ljubetić (2009) doprinijela analizi osobne uloge i kreiranju optimalnih ponašanja.

Nakon obrađenih podataka moguće je zaključiti da svi ispitanici vrednuju dječju igru i smatraju važnim odgajateljevo uključivanje u nju. Istodobno, mjesto gdje ispitanici rade, njihovo obrazovanje i radni staž nisu povezani sa njihovim ponašanjem tijekom, za vrijeme ili nakon dječje igre. U teorijskom dijelu autori su naglašavali važnost svjesnosti uloge odgajatelja, a ispitanici su potvrdili da dječja igra u odgojno – obrazovnom procesu ponajviše ovisi o njima samima.

7. ZAKLJUČAK

Igra je djetetova primarna djelatnost. Ona je ključna aktivnost za njegov rast i razvitak. Kroz igru dijete uči, istražuje te spoznaje svijet oko sebe. Sve što dijete radi, radi kroz igru. Ponekad svjesno, a ponekad nesvjesno. Važan čimbenik igre u odgojno – obrazovnom procesu je djetetov odgajatelj. Odgajatelj može doprinijeti igri ili ne, ovisno o njegovoj spoznaji kakvu ulogu treba imati.

Kompetentan odgajatelj je aktivan promatrač. Svojim promatranjem dječje igre bolje razumije dijete te dobiva kvalitetniji rezime djetetovih sposobnosti i vještina. Na temelju aktivnog promatranja omogućava si kvalitetnu podlogu za osmišljavanje poticaja koji će omogućiti djetetov pravilni razvoj kompetencija. Također je odlika kompetentnog odgajatelja njegova sposobnost organiziranja poticajnog prostorno – materijalnoga i socijalnog okruženja. Djetetu je za igru potrebna igračka neovisno kakvog je izgleda ili od kojeg je materijala napravljena. Važan način uključivanja odgajatelja u dječju igru je njegova uloga suigrača. Odgajatelj je uspješan suigrač ako se u igru uključuje onda kada ga djeca pozivaju odnosno nenametljivo i indirektno. Indirektnim načinom uključivanja daje prostor djetetu da se ono dogovara, razvija i obogaćuje svoju igru.

U ovom radu prikazano je empirijsko istraživanje mišljenja i procjena odgajatelja aktivno uključenih u odgojno – obrazovnu praksu o ulozi odgajatelja u dječjoj igri. Na temelju rezultata provedenog online upitnikom vidljivo je da odgajatelji starije životne dobi procjenjuju da manje sudjeluju u dječjoj igri. Također je na temelju rezultata vidljivo kako odgajatelji koji značajnije vrijednuju dječju igru više u njoj i sudjeluju. Nepovezanost je prema rezultatima vidljiva između središta poslodavaca i razine obrazovanja ispitanika s uključenosti u dječju igru.

Sukladno rezultatima istraživanja, opravdano je tvrditi kako uključenost odgajatelja odnosno njegova uloga najviše ovisi u njegovom shvaćanju svoje uloge u odgojno – obrazovnom procesu. Posebno je važna njegova uloga u dječjoj igri. Razumijevanje važnosti svoje uloge prvi je korak prema unaprjeđenju svoje prakse. Kvalitetno korištenje svojih kompetencija drugi je korak ka kvalitetnom razvoju djeteta, dok je važnost uključenosti u igru treći korak ka unaprjeđenju djetetove igre.

8. SAŽETAK

Igra je za dijete osnovna aktivnost. Pomoću igre dijete odrasta. Kroz igru djeca uče, otkrivaju, istražuju i upoznaju svijet oko sebe. Igra djetetu omogućuje tjelesni, emocionalni, kognitivni i spoznajni razvoj. Stoga je igra aktivnost koja djetetu omogućava cjelokupan razvoj. Prvi sudionik djetetove igre je njegov roditelj (majka i/ili otac), a drugi ne manje važan je odgajatelj. Odgajatelj ima važnu ulogu u dječjem razvoju. Najvažniju ulogu ima u djetetovoj igri. Iako nije uvijek aktivni sudionik on je taj koji usmjerava i razvija dječju igru. U ovom radu prikazat će se važnost igre, uloge odgajatelja u djetetovom razvoju te će se velika važnost staviti na ulogu odgajatelja u dječjoj igri. Provedeno je i istraživanje s ciljem stjecanja mišljenja i stavova odgajatelja i pripravnika o važnosti uloge odgajatelja u dječjoj igri. Rezultati istraživanja pokazali su da odgajatelji starije životne dobi manje sudjeluju u dječjoj igri. Također iz istraživanja je vidljivo kako odgajatelji koji značajnije vrjednuju dječju igru više u njoj i sudjeluju. Nepovezanost je prema rezultatima vidljiva između središta poslodavaca i razine obrazovanja ispitanika s uključenosti u dječju igru. Sukladno teorijskom dijelu temeljenom na stručnoj literaturi i provedenom istraživanju opravdano je tvrditi da uloga odgajatelja ovisi prvenstveno o njegovom shvaćanju svoje uloge.

Ključne riječi: dijete, igra, odgajatelj, uloga odgajatelja.

9. SUMMARY

The basic activity for child is play. Playing is a method to make kids grow up. Consuming the game children learn, discover, explore and get to know the world around them. Play provides children physical, emotional, cognitive and social development. Therefore, play is kids overall development. First participant in child's play is his parent (mom or dad) and the other no less important is his preschool teacher. The preschool teacher plays an important role in the child's development. It plays the most important role in a child's play. Although he is not always an active participant he is the one who directs and develops children's play. This paper will show the importance of the game, the role of educators in child development and great importance will be places on the role of educators in children's play. Research was also conducted with the aim of gaining the opinions and attitudes of educators on the importance of the role which educators have in children's play. The results of the research showed that older educators are less involved in children's play. Also from the research is evident that educators who significantly value children's play participate in it more. According to the results, the disconnection is visible between the center of employers and the level of education of the respondents with their involvement in children's play. According to the theoretical part based on the professional literature and the research it is justified to claim that the role of educator depends primarily on his understanding of his role.

Keywords: child, play, preschool teacher, the role of preschool teacher.

10. LITERATURA

1. Ashiabi, G. S. (2007). Play in the preschool classroom: Its socioemotional significance and the teacher's role in play. *Early Childhood Education Journal*, 35(2), 199-207.
2. Badurina, P. (2015). Uloge odgojitelja u simboličkoj igri djece rane dobi. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 156(1-2), 47-75.
3. Curtis, D., & Carter, M. (2003). Laying a foundation for living and learning. *Designs for living and learning: Transforming early childhood environments*. Yorkton Court: Redleaf Press.
4. Došen Dobud, A. (2016). *Dijete-istraživač i stvaralac*. Zagreb: Alineja
5. Duncan, J., & Lockwood, M. (2009). *Learning through play: A work-based approach for the early years professional*. London: Continuum.
6. Duran, M. (2011). *Igra i dijete*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
7. Else, P. (2014). *Making sense of play: Supporting children in their play*. New York: McGraw-Hill Education (UK).
8. Findak, V. (2007). *Metodika tjelesne i zdravstven ekulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
9. Grm, J. (2021). Učenje i istraživanje šume kroz igru. *Varaždinski učitelj: digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 4(6), 331-335.
10. Hrvatska, R. (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.
11. Hrvatska, R., & ŠPORTA, O. I. (2010). Državni pedagoški standard predškolskog odgoja I naobrazbe. *Narodne novine*, 63(08).
12. Ivon, H., & Majaron, E. (2010). *Dijete, odgojitelj i lutka: pedagoške mogućnosti lutke u odgoju i obrazovanju*. Golden marketing-Tehnička knjiga.
13. Klarin, M. (2017). *Psihologija dječje igre*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
14. Kontos, S. (1999). Preschool teachers' talk, roles, and activity settings during free play. *Early childhood research quarterly*, 14(3), 363-382.
15. Lazar, M. (2007). *Moć igre i igračke*. Đakovo: Tempo
16. Leontjev, A.N. (1981). *Problemi razvitija psihiki*. Moskva: Moskovskij universitet.

17. Lončar, M. (2018). *Razvoj istraživačkih kompetencija odgojitelja: Kakva su istraživanja potrebna ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju?* Diplomski rad. Rijeka: Učiteljski fakultet u Rijeci.
18. Lučić, K. (2007). Odgojiteljska profesija u suvremenoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. *Odgojne znanosti*, 9(1 (13)), 151-165.
19. Lu Soo Ai, T. (2007). *The effects of an enriched environment and teacher intervention on the dramatic and sociodramatic play of children*. Doctoral dissertation. Durham: Durham University.
20. Ljubetić, M. (2009). *Vrtić po mjeri djeteta*. Zagreb: Školske novine.
21. Mahmutović, A. (2013). Značaj igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 8(18), 21-33.
22. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja: Model Izvor*. Zagreb: Persona.
23. Nola, D. (1980). Dijete–igra–stvaralaštvo–umjetnost. *Djeca i svijet*, 81-87.
24. Peteh, M. (2018). Radost igre i stvaranja. Zagreb: *Alineja. Petrović-Sočo, B. (1999). Važnost igre. Dijete, vrtić, obitelj*, 4(16), 10-13.
25. Rajić, V., & Petrović-Sočo, B. (2015). Dječji doživljaj igre u predškolskoj i ranoj školskoj dobi. *Školski vjesnik: časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu*, 64(4), 603-620.
26. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spectar media; Nova Gradiška: Arca.
27. Slunjski, E. (2012). *Tragovimadječjihstopa*. Zagreb: Profil.
28. Slunjski, E., Šagud, M., & Branša-Žganec, A. (2006). Kompetencije odgojitelja u vrtiću–organizaciji koja uči. *Pedagoškijska istraživanja*, 3(1), 45-57.
29. Šagud, M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Zagreb: Školske novine.
30. Šagud, M. (2006). *Odgajatelj kao reflektivni praktičar*. Petrinja: Visoka učiteljska škola Petrinja.
31. Vanjak, I. Karavanić, M. (2013). Uloga odgajatelja u igri djeteta rane i predškolske dobi. U B. Petrović Sočo i A. Višnjic Jevtić (ur.) *Play and Playing in Early Childhood* (210-222). Zagreb: OMEP Hrvatska i Alda, d.d.
32. Vujičić, L., Bralić, K., & Zuljan, M. V. (2016). *Razvoj znanstvene pismenosti u ustanovama ranog odgoja*. Učiteljski fakultet, Centar za istraživanje djetinjstva.

33. Visković, I. (2016). Odgojno-obrazovni aspekti igre djece i roditelja u obitelji. *Proceedings of the Dijete, Igra, Stvaralaštvo. Zbornik Radova Znanstvene Konferencije s Međunarodnom Suradnjom*, 203-211.
34. Visković, I. (2017). Uloga odraslih u dječjoj igri. *Zrno*, 126(152), str. 14-16.
35. Visković, I. i Sumić Flego, M. (2013). Pripovijedanje kao poticaj za dječju igru. U B. Petrović Sočo i A. Višnjić Jevtić (ur.) *Play and Playing in Early Childhood* (str. 165 – 175). Zagreb: OMEP Hrvatska i Alfa, d.d.

11. PRILOZI

11.1. POPIS SLIKA

Slika 1.	Dobna struktura ispitanika	str. 15
Slika 2.	Godine radnog staža ispitanika	str. 16

11.2. POPIS TABLICA

Tablica 1.	Struktura sudionika istraživanja u odnosu na mjesto dječjeg vrtića.	str. 17
Tablica 2.	Struktura sudionika istraživanja u odnosu na osnivača dječjeg vrtića.	str. 17
Tablica 3.	Struktura sudionika istraživanja u odnosu na razinu obrazovanja.	str. 18
Tablica 4.	Procjena ponašanja odgajatelja tijekom dječje igre.	str. 20
Tablica 5.	Mišljenja odgajatelja o osobnoj ulozi u dječjoj igri.	str. 21
Tablica 6.	Povezanost životne dobi odgajatelja i osobnog ponašanja u dječjoj igri.	str. 22
Tablica 7.	Povezanost životne dobi odgajatelja s procjenom važnosti koju on pridaje dječjoj igri.	str. 23
Tablica 8.	Razlika procjene pojedinih zavisnih varijabli prema poduzorku.	str. 23
Tablica 9.	Razlika procjene pojedinih zavisnih varijabli prema poduzorku.	str. 24

11.3. UPITNIK ULOGA ODGAJATELJA U DJEČJOJ IGRI

Poštovanje,

molimo vas da sudjelujete u istraživanju mišljenja odgajatelja o osobnoj ulozi u dječjoj igri u ustanovi ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Sudjelovanje je dragovoljno. Istraživanje jamči vašu anonimnost, a demografski podatci potrebni su samo radi provjere pretpostavki. Sakupljeni podatci, dobiveni ovim istraživanjem, koristit će se isključivo u istraživačke svrhe izrade diplomskog rada Karle Grabovac.

1.SPOL: Ž - M (odaberite)	2. DOB (godine života):
3. RADNI STAŽ U PREDŠKOLSKOM ODGOJU (upisati godine):	
4. SREDIŠTE POSLODAVCA:	a) grad (više od 7000 stanovnika) b) mjesto (od 2000 do 7000 stanovnika) c) naselje (do 2000 stanovnika)
5. OSNIVAČ DJEČJEG VRTIĆA U KOJEM RADITE JE:	a) jedinica lokalne samouprave b) fizička ili pravna osoba c) vjerska zajednica
6. VAŠA RAZINA OBRAZOVANJA JE:	a) SSS b) VŠS ili pravostupnik/ca c) student/ica diplomskog studija d) VSS ili magistar struke

7. Molimo da svoju procjenu osobnih ponašanja iskažete brojem, pri čemu je:

1 – nikad

2 – rijetko (1 – 2 puta tjedno)

3 – ponekad (2 – 3 puta tjedno)

4 – često (svakodnevno)

Aktivno sudjelujem u igri s djecom.	1	2	3	4
Postavljam pitanja djeci o igri tijekom igre.	1	2	3	4
Pasivno promatrali djecu tijekom igre.	1	2	3	4
Pomažem djeci u organiziranju igre.	1	2	3	4
Potičem samostalnu igru.	1	2	3	4
Osiguravam materijal za igru.	1	2	3	4
Organiziram prostor za igru.	1	2	3	4
Slijedim dječje interese.	1	2	3	4
Prepuštam djeci da vode igru.	1	2	3	4
Interveniram u dječju igru samo kada je to neophodno.	1	2	3	4

8. Molimo da svoju procjenu navedenih tvrdnji iskažete brojem, pri čemu je:

1 – uopće se ne slažem

2 – ne slažem se

3 – slažem se

4 – u potpunosti se slažem

Važno je osigurati djeci prostor za igru.	1	2	3	4
Važno je pripremiti djeci bogat izbor materijala za igru.	1	2	3	4
Poželjno je promatranje dječje igre.	1	2	3	4

Kada djeca žele aktivno im se priključiti u igru.	1	2	3	4
Poticanje izbora slobodnih aktivnosti kod djece.	1	2	3	4

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Karla Grabovac, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, rujan 2021.

Potpis KGrabovac

OBRAZAC I.P.

IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNI
REPOZITORIJ FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

STUDENT/ICA	Karla Grabovac
NASLOV RADA	Uključenost odgajatelja u dječju igru
VRSTA RADA	Diplomski rad
ZNANSTVENO PODRUČJE	Društvene znanosti
ZNANSTVENO POLJE	Pedagogija
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	doc. dr. sc. Ivana Višković
KOMENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1. doc. dr. sc. Branimir Mendes 2. doc. dr. sc. Ivana Višković 3. dr. sc. Toni Maglica

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/ica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružiti odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

a.) u otvorenom pristupu

b.) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu

c.) rad dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6/12/24 mjeseci (zaokružiti odgovarajući broj mjeseci)

U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Split, rujan 2021.

mjesto, datum

K Grabovac

potpis studenta/ice

IZJAVA O LEKTURI

Ja, Jelica Dragun, izjavljujem da je diplomski rad naslova
Uključivanje odgajatelja u dječju igru,
autorice KARLE GRABOVAC, lektoriran prema pravilima hrvatskog jezika.

DATUM
14.9.2021.

POTPIS

J. Dragun, prof.